

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചാശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| പഞ്ചാശീതിതമഃ സർഗഃ ||

ഗുഹഭരതയോർവാർതാലാപോ ഭരതസ്യ ശോകശ്ച

ഏവമുക്തസ്തു ഭരതോ
നിഷാദാധിപതിം ഗുഹം |
പ്രത്യുവാച മഹാപ്രാജ്ഞോ
വാക്യം ഹേത്യർഥസംഹിതം || 2.85.1 ||

ഊർജ്ജിതഃ ഖലു തേ കാമഃ
കൃതോ മമ ഗുരോഃ സഖേ |
യോ മേ ത്വമീദൃശീം സേനാ -
മഭ്യർചയിതുമിച്ഛസി || 2.85.2 ||

ഇത്യുക്ത്വാ സ മഹാതേജോ
ഗുഹം വചനമുത്തമം |
അബ്രവീദ് ഭരതഃ ശ്രീമാൻ
പന്മാനം ദർശയൻ പുനഃ || 2.85.3 ||

കതരേണ ഗമിഷ്യാമി
ഭരദ്വാജാശ്രമം യഥാ |
ഗഹനോഽയം ഭൃശം ദേശോ
ഗംഗാനുപോ ദുരത്യയഃ || 2.85.4 ||

തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്വാ
 രാജപുത്രസ്യ ധീമതഃ |
 അബ്രവീത് പ്രാഞ്ജലിർഭൂത്വാ
 ഗൃഹോ ഗഹനഗോചരഃ || 2.85.5 ||

ദാശാസ്ത്വനുഗമിഷ്യന്തി
 ദേശജ്ഞാഃ സുസമാഹിതാഃ |
 അഹം ചാനുഗമിഷ്യാമി
 രാജപുത്ര മഹാബല || 2.85.6 ||

കച്ചിന്ന ദുഷ്ടോ വ്രജസി
 രാമസ്യാക്ലിഷ്ടകർമണഃ |
 ഇയം തേ മഹതീ സേനാ
 ശങ്കാം ജനയതീവ മേ || 2.85.7 ||

തമേവമഭിദാഷന്ത -
 മകാശ ഇവ നിർമലഃ |
 ഭരതഃ ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ
 ഗൃഹം വചനമബ്രവീത് || 2.85.8 ||

മാ ഭൂത് സ കാലോ യത് കഷ്ടം
 ന മാം ശങ്കിതുമർഹസി |
 രഘവഃ സ ഹി മേ ഭ്രാതാ
 ജ്യേഷ്ഠഃ പിത്യസമോ മതഃ || 2.85.9 ||

തം നിവർതയിതും യാമി
 കാകുത്സ്മം വനവാസിനം |
 ബുദ്ധിരന്യാ ന മേ കാർയാ
 ഗൃഹ സത്യം ബ്രവീമി തേ || 2.85.10 ||

സ തു സംഹൃഷ്ടവദനഃ
 ശ്രുത്യാ ഭരതദാഷിതം |
 പുനരേവാബ്രവീദ് വാക്യം
 ഭരതം പ്രതി ഹർഷിതഃ || 2.85.11 ||

ധന്യസ്ത്വം ന ത്വയാ തുൽയം
 പശ്യാമി ജഗതീതലേ |
 അയത്താദാഗതം രാജ്യം
 യസ്ത്വം ത്യക്തുമിഹേച്ഛസി || 2.85.12 ||

ശാശ്വതീ ഖലു തേ കീർത്തി -
 ര്ലോകാനനു ചരിഷ്യതി |
 യസ്ത്വം കൃച്ഛഗതം രാമം
 പ്രത്യാനയിതുമിച്ഛസി || 2.85.13 ||

ഏവം സംഭാഷമാണസ്യ
 ഗുഹസ്യ ഭരതം തദാ |
 ബഭൗ നഷ്ടപ്രഭഃ സൂർയോ
 രജനീ ചാഭ്യവർത്ത || 2.85.14 ||

സന്നിവേശ്യ സ താം സേനാം
 ഗുഹേന പരിതോഷിതഃ |
 ശത്രുഘ്നേന സമം ശ്രീമാ -
 ംഹരയനം പുനരാഗമത് || 2.85.15 ||

രാമചിന്താമയഃ ശോകോ
 ഭരതസ്യ മഹാത്മനഃ |
 ഉപസ്ഥിതോ ഹ്യനർഹസ്യ
 ധർമപ്രക്ഷസ്യ താദൃശഃ || 2.85.16 ||

അന്തർദാഹേന ദഹനഃ
 സന്താപയതി രഘവം |
 വനദാഹാഗ്നിസന്തപ്തം
 ഗൃദ്ധ്യാഗ്നിരിവ പാദപം || 2.85.17 ||

പ്രസ്യതഃ സർവഗാത്രേഭ്യഃ
 സ്വേദം ശോകാഗ്നിസംഭവം |
 യഥാ സൂർയാംശുസന്തപ്തോ
 ഹിമവാൻ പ്രസ്യതോ ഹിമം || 2.85.18 ||

ധ്യാനനിർദരശൈലേന
 വിനിഃശ്വസിതയാതൂനാ |
 ദൈന്യപാദപസംഘേന
 ശോകായാസാധിശ്യാഗ്നിണാ || 2.85.19 ||

പ്രമോഹാനന്തസത്തേന സന്താപൗഷധിവേണുനാ |
 ആക്രാന്തോ ദുഃഖശൈലേന മഹതാ കൈകയിസുതഃ || 2.85.20 ||

വിനിഃശ്വസൻ വൈ ഭൃശദുർമനാസ്തതഃ
 പ്രമുഘസംജ്ഞഃ പരമാപദം ഗതഃ |
 ശമം ന ലേഭേ ഹൃദയജ്ജരാർദിതോ
 നരർഷഭോ യഥഹതോ യഥർഷഭഃ || 2.85.21 ||

ഗൃഹേന സാർധം ഭരതഃ സമാഗതോ
 മഹാനുഭാവഃ സജനഃ സമാഹിതഃ |
 സുദുർമനാസ്തം ഭരതം തദാ പുന -
 ര്ഗൃഹഃ സമാശ്യാസയദഗ്രജം പ്രതി || 2.85.22 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ പഞ്ചാശീതിതമഃ സർഗഃ ||